BØRSEN.
REJSER

Fredag 8. februar 2019

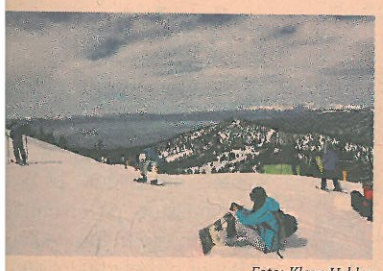

Foto: Klaus Hybler

HIMMELSK SKILØB

Højt hævet over Lake Tahoe byder Heavenly på skiløb i særklasse

Side 8

GÅ GLAD I BAD

Find de hemmelige bountystrande på turistfyldte Phuket

Side 10

mofibo
a part of storytel

Husk lydbøger til ferien

Den gamle ostindiske koloni

Den indiske delstat Tamil Nadu var engang et yndet sted for vestlige handelskolonier i jagten på krydderier, silke og farvestoffet indigo. I dag er kolonierne for længst forladt, men byerne omkring dem lever ibedste velgående og byder på tamilsk kultur, mad og hinduistiske guder i lange baner. Side 4-6

Foto: Dhilip Sivaramakrishnan/Getty Images

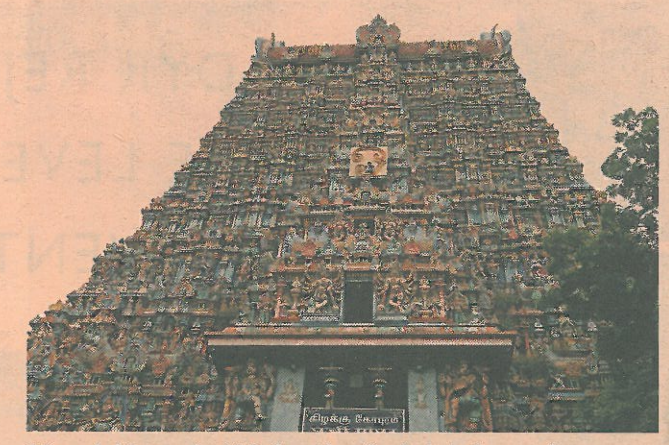
FREDAG 8. FEBRUAR 2019 BØRSEN.
Redigering Niklas Bahrenscheer | Layout Linda Frøkjær

Et stykke indisk danmarks-historie

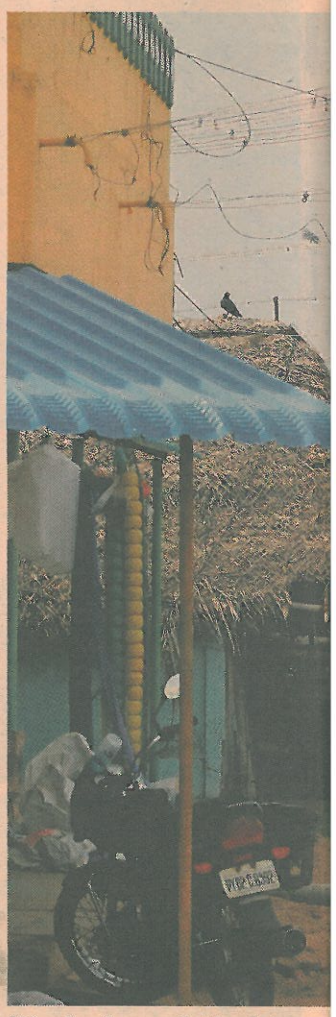
Den er helt sin egen, delstaten på den indiske sydøstkyst, hvor der i 225 år lå en dansk handelsstation. Både sprog og mentalitet er tamilsk i Tamil Nadu, og så er der langt mellem de udenlandske turister

Thali er en typisk ret bestående af en række forskellige retter med linser, grøntsager og enkelte med kød. Foto: Judith Betak

Meenakshi-templet i Madurai har fire høje indgangstårne, gopuram, belagt med et mylder af guder. Foto Judith Betak

Uden for den gamle Trankebar-

Puducherrys gamle bydel er langsomt på vej til at genopstå i fordums pragt. Stadig flere bygninger

Af Judith Betak

Bølgerne slår ind mod den brede sandstrand. Et par kvinder samler strandskaller i store kurve, andre holder fri og sopper i vandkanten, så sarierne bliver våde. To drenge rider om kap.

Ellers er der øde og uvant stille målt efter en indisk hverdag foran det lyserøde fort, Dansborg, som har ligget her i knap 400 år.

Dengang besluttede den danske **Kong Christian 4.**, at Danmark skulle være en kolonimagt. I 1618 sejlede kaptajn **Ove Gjedde** derfor fra København for at oprette en handelsstation i Asien. Man mente at have en aftale om, at den skulle ligge på Ceylon (Sri Lanka), men da Gjedde nåede frem, havde kejseren af Candy ikke lyst til at få endnu en europæisk allieret. I stedet hørte Gjedde om en konge på Coromandelkysten, som gerne ville have lidt modvægt til den portugisiske dominans i området.

Han satte kurs nordpå, og 19. november 1620 blev aftalen med **Nayaken af Tanjore** om at etablere en handelsstation ved den lille fiskerby Trangebari underskrevet. Allerede i december gik man i gang med at bygge Dansborgfortet og byen Trankebar bag en bymur, hvor kun byporten i dag er tilbage, med Kongens- og Dronningensgade, kirke, huse, guvernørbolig og kommandantgård.

Det var varer som sukker, krydderier – peber, kanel og kardemomme – bomuld, silke og det blå farvestof indigo, der tiltrak de europæiske handelsmænd, og i de følgende år kom der flere handelsstationer langs kysten.

Den portugisiske handelsstation, som allerede lå syd for Trankebar, blev i 1658 hollandsk. Englænderne slog sig i 1639 ned i Madras, og 1674 etablerede franskmændene sig i Pondicherry.

Trankebar blev hovedsæde ikke kun for handel med Indien, men også med Indonesien, Kina, Thailand og Persien. Glansperioden var slutningen af 1700-tallet, hvor der var over 200 udstationerede europæere. Men økonomisk blev det aldrig den succes, man havde forestillet sig, og i 1845 blev Trankebar solgt til englænderne, som imidlertid ikke havde interesse i at drive handelsstationen, og byen blev igen en stille fiskerlandsby og tog det indiske navn Tharangambadi.

Bygninger genopstår

Det er sjovt at opleve et lille stykke dansk historie her midt i den indiske delstat Tamil Nadu og se, hvordan bygninger fra dengang, der var handelskoloni, langsomt genopstår.

Ny Jerusalems-kirken fra 1718 stråler hvid og nykalket og er ramme for Indiens største lutherske menighed. Byporten fra 1793 med **Kong Christian 7.**'s monogram er også sat i stand. Et dansk-indisk kulturcenter åbnede i 2012 i den tidligere kommandørbolig og huser både et bibliotek og et fiskerimuseum, og i 2016 blev Dansborgfortet, bl.a. med støtte fra **Bestseller Fonden,** renoveret. Der er også et lille museum i det gamle fort.

Endnu er Tharangambadi, der betyder "de syngende bølgers by", ikke på Tamil Nadus turistrute – med mindre man altså er dansker. Det er derimod den tidligere franske handelsstation 120 km mod nord.

Pondicherry var fransk indtil 1956, hvor den blev unionsterritorium under den indiske stat. "Østens Paris" kalder inderne Puducherry, som byen hedder nu, og indiske turister flokkes i kolonitids-bydelen, der er opdelt i Ville Blance og Ville Noire – den hvide og sorte by, der i sin tid betegnede bydelene for henholdsvis franskmænd og indere.

Her er skyggende træer og fredeligt hverdagsliv i gaderne, som lige så tit hedder Rue som Road. At unionsterritoriet ikke har afgift på spiritus, og at alkohollovgivningen er lempeligere her end i det øvrige Tamil Nadu, er også med til at tiltrække indiske turister. Der er også vestlige turister, som nyder den gamle bydel og arkitekturen i French Town, som er et herligt kulturmiks, eller slentrer langs strandpromenaden. Flere af de gamle palæer er ombygget til boutique-hoteller, og mange turister kommer til byen for at dyrke yoga og meditation i **Sri Aurobindo Ashram.**

FAKTA
Rejsen til Tamil Nadu

FRA KØBENHAVN flyver **Air India** via Delhi til Chennai. **British Airways** flyver direkte Heathrow-Chennai. Der er ca. 285 km fra Chennai til Trankebar.

DER ER TO gode **Raintree**-hoteller i Chennai. **Le Dupleix** og **Palais de Mahe** er et par af de fine hoteller i den gamle bydel i Puducherry.

BØRSEN VAR INVITERET af Air India og **Tamil Nadu Tourism**, der betalte fly og ophold.

bydel breder Tharangambadi sig med et stille landsbyliv. Foto: Judith Betak

Kvinderne bærer sari – og gerne kombineret med friske jasminblomster i håret. Foto: Judith Betak

renoveres. Foto: Judith Betak

De fleste templer er bygget i træ, men Brihadeeswara-templet i Thanjavur er opført i kalksten. Foto: Judith Betak.

Man bader ikke på stranden ved Chennai, det er for farligt. Men man kan nyde en frisk og kølig brise. Foto: Judith Betak

Hverdagslivet i Tamil Nadus hovedstad, Chennai, kan være en overvældende oplevelse med mylder og mas. Foto: Judith Betak

Den blev grundlagt i 1926 af **Aurobindo Ghose**, en indisk poet, filosof, yogi og nationalist, der var aktiv i den indiske frihedsbevægelse, og hans åndelige partner, franske **Mirra Alfassa** – eller "The Mother" som hun kaldes. Ashramens bygninger er lette at kende i bydelen. De er nyrenoverede og malet grå og hvide. Aurobino-ashramens aktiviteter er omfattende, fra en lokal papirfabrik til "Mothers International School" i Delhi og den internationale landsby "Auroville" lidt uden for Puducherry.

Flere af de gamle palæer er ombygget til boutique-hoteller, og mange turister kommer til byen for at dyrke yoga og meditation i Sri Aurobindo Ashram

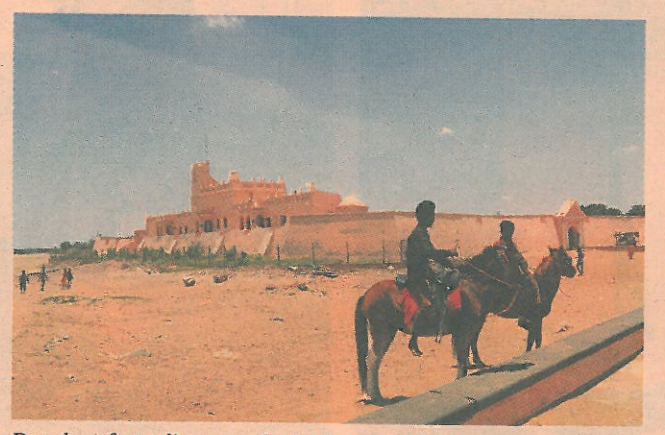
Film, it og biler

Kontrasten mellem den rolige gamle bydel og resten af den 700.000 indbygger store Pondi, som de lokale kalder byen, er øredøvende. Her er trafikken overvældende og menneskemyldret ikke mindre. Det er næsten mere intenst end i regionens mange gange større hovedstad, Chennai, der ligger godt 150 km længere mod nord.

Da englænderne etablerede handelsstation her i 1639, ville de stå sig godt med den lokale leder og kaldte byen Chennapattanam efter hans far. Det navn slog imidlertid ikke an blandt briterne, som i stedet kaldt byen Madras afledt af navnet på den lille fiskerby, Madraspattinam, som lå lige nord

De mange guder ved templerne er som små, farverige kunstværker. Foto: Judith Betak

Dansborgfortet ligger stadig i udkanten af den lille indiske fiskerby. Foto: Judith Betak

Det kan være svært at danne sig et overblik. Der er nemlig 33 millioner hinduguder, siges det. Foto Judith Betak

For enden af Kongensgade i Trankebar er et bastant monument for verdens første lutherske missionær, Bartholomäus Ziegenbalg, udsendt af den danske konge. Foto Judith Betak

for deres nybyggede Fort St. George. Da Indien blev selvstændig i 1947, valgte man i første omgang også at kalde delstaten for Madras.

Senere i 1969 blev statens grænser imidlertid ændret, så den fulgte det lokale sprog tamil, som er lige så forskelligt fra hindu, der tales i Nordindien, som dansk er fra arabisk. Delstaten fik samtidig nyt navn, Tamil Nadu, og i 1996 ændredes hovedbyens navn fra Madras til Chennai.

Hvor Madras tidligere næsten var synonymt med bomuldsstoffer i klare farver og madrastern, er der nu andre industrier i byen. Chennai kaldes "Indiens Detroit", for over 30 pct. af Indiens bilindustri er samlet her.

Filmindustrien er også omfattende. Tamilsprogede film produceres i Kodambakkam-bydelen, og Chennai kaldes derfor i den forbindelse "Kollywood" – en reference til Indiens filmmetropol Bollywood. Desuden er byen med helt fremme, når det gælder it-industri. Chennai er den næststørste eksportør af software i Indien, kun overgået af Bangalore.

Med et indbyggertal på ni millioner er Chennai den største by i hele Sydindien, men stemningen i centrum er afslappet, og tingene glider, også trafikken. Måske har de lokale ret, når de hævder, at de er helt anderledes end folk i Nordindien: "Der er de så aggressive," lyder det.

I hvert fald mødes vi med smil på vores vej mellem byens basarer, hindutempler og kolonitidsbygninger – også når vi tager kameraet frem.

rejser@borsen.dk

Med et indbyggertal på ni millioner er Chennai den største by i hele Sydindien, men stemningen i centrum er afslappet

33 millioner guder

Det myldrer med figurer. De imponerende pyramideagtige indgange, gopuram'er, til templerne synes bygget op af dæmoner og gudefigurer, og der er nok at tage af i hinduismen. 33 millioner guder hævdes det. Shiva, ødelæggeren, Vishnu, opretholderen, og Brahma, universets skaber, elefantguden Ganesh og ødelæggelsens gudinde Kali for bare at nævne de mest kendte.

I Tamil Nadu er det især to templer, som tiltrækker turister. Meenakshi-Sundareshswara-templet i byen Madurai, som har fire 46 meter høje gopuram'er tæt beklædt med menneske-, dyre- og gudefigurer. Nogle i små scenerier, andre enkeltstående. Inde i templet er en afdeling for gudinden Meenakshi og en for hendes himmelske mage Shiva. Men hver dag ved solnedgang bliver de to gudefigurer ført sammen – og døren lukket efter dem til næste morgen.

Brihadeeswara-templet ligger i Thanjavur, som i mere end 1000 år frem til det 19. århundrede var kongedømmets hovedstad. Det er et imponerende kompleks bygget i det 10. århundrede, som i dag er **Unescos** World Heritage. Her er alt opført i sandsten, også det høje Vimana-tårn, som vejer over 80 ton.